

تمرین

۱ موارد مرتبط را به یکدیگر وصل کنید.

۲ درستی و نادرستی هر عبارت را مشخص کنید.

- الف: خاندان بنی امیه یکی از گروه‌های ناراضی در دوره‌ی بنی عباس بودند.
- ب: در زمان حکومت صفاریان آموزش علم طب در بغداد صورت گرفت. آل بویه
- پ: مرکز اصلی حکومت بنی عباس در کربلا بود. بغداد
- ت: گنبد چمستان در مازندران از آثار دوره‌ی سامانیان است. در ساری و آمل بویه

۳ جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف: رودکی از شاعران زمان بیا بیا بود.

ب: ابوعلی سینا دانشمند بزرگ ایرانی، وزیر یکی از شاهزادگان حکومت آل بویه بوده است.

پ: با ورود عرب‌های مسلمانان به ایران حکومت بیا بیا منقرض شد.

۴ با انتخاب گزینه‌ی مناسب به پرسش‌های داده شده پاسخ دهید.

الف: کدام شهرها پایتخت فرمانروایان آل بویه بودند؟

۱) ری و اصفهان ۲) آمل و بخارا ۳) اصفهان و آمل ۴) ساری و ری

ب: کدام یک از حکومت‌های ایرانی کم‌ترین قلمرو را داشتند؟

۱) صفاریان ۲) آل بویه ۳) طاهریان ۴) علویان

۵ چرا قیام‌های زیادی علیه بنی امیه صورت گرفت؟

زیرا قواش و عدالت اسلام را رعایت نمی‌کردند. امامان را به کفالت می‌بردند و ثروت عرب را از فقیری سرانجام بر سر می‌داشتند.

۶ چرا هنر و زبان فارسی در دوره‌ی حکومت‌های ایرانی رونق پیدا کرد؟

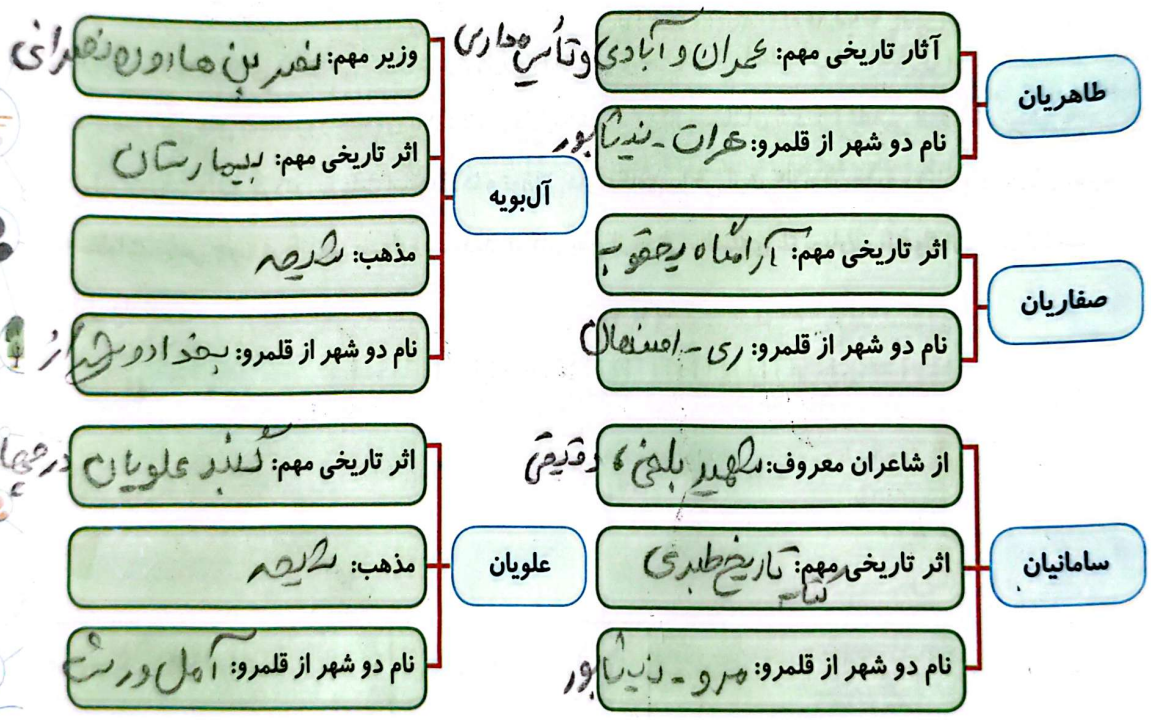
زیرا به زبان فارسی اهمیت زیادی می‌دادند و شاعران و دانشمندان را تشویق می‌کردند.

خودارزیابی

نیاز به تلاش	قابل قبول	خوب	خیلی خوب
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

- توانایی بیان دلایل تشکیل حکومت ایرانیان مسلمان
- توانایی بیان ویژگی های حکومت بنی عباس
- توانایی بیان انواع حکومت های ایرانی
- توانایی بیان ویژگی های فرهنگ و هنر در دوره های حکومت های ایرانی

فعالیت عملکردی

ایرانیان مسلمان حکومت تشکیل می‌دهند

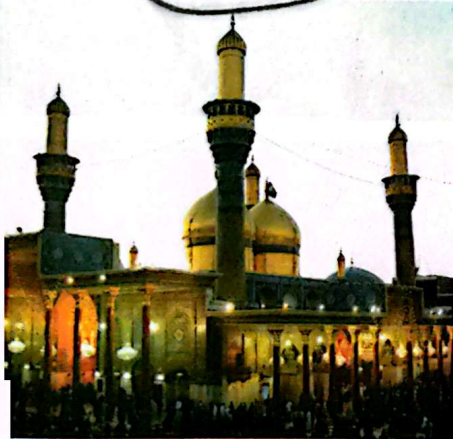
در سال گذشته خواندید که با ورود عرب‌های مسلمان به ایران، حکومت ساسانیان منقرض شد. مردم ایران هم که از حکومت ساسانی ناراضی بودند، با شنیدن پیام‌های دین اسلام، به تدریج مسلمان شدند. با ورود اسلام به سرزمین ما، دوره‌ی جدیدی در تاریخ ایران آغاز شد و ایران جزء سرزمین‌های اسلامی قرار گرفت.

▲ به پیروان ابومسلم، سیاه‌جامگان می‌گفتند؛ زیرا اغلب سیاه می‌پوشیدند.

تتشکیل حکومت بنی‌عبّاس همان‌طور که در درس پیش خواندید، خلفای بنی‌امیه قوانین و عدالت اسلامی را رعایت نمی‌کردند؛ امامان را به شهادت می‌رساندند و نژاد عرب را از بقیه‌ی نژادها برتر می‌دانستند. در نتیجه، قیام‌های زیادی علیه بنی‌امیه صورت گرفت.

یکی از گروه‌های ناراضی، خاندان بنی‌عبّاس بود. بنی‌عبّاس با تبلیغات زیاد، طرف‌دارانی در میان ایرانیان پیدا کرده بودند. آنها می‌گفتند که می‌خواهند با ظلم و ستم مبارزه کنند و انتقام خون امام حسین (ع) و یارانش را بگیرند. ابومسلم خراسانی یکی از ایرانیانی بود که فرماندهی گروه‌های ناراضی را به عهده داشت. او در چند جنگ، سپاهیان بنی‌امیه را شکست داد.

▲ مرقد مطهر امام موسی کاظم (ع) و امام محمد تقی کاظمین، عراق؛ این دو امام به دست بنی‌عبّاس به سرزمین‌های اسلامی، از جمله ایران، حکومت می‌کردند.

پس از مدتی، خاندان بنی‌عبّاس هم ستمگری را آغاز کردند. آنها نیز به دستورات اسلام توجهی نداشتند و امامان شیعه و پیروان آنها را اذیت و آزار می‌کردند.

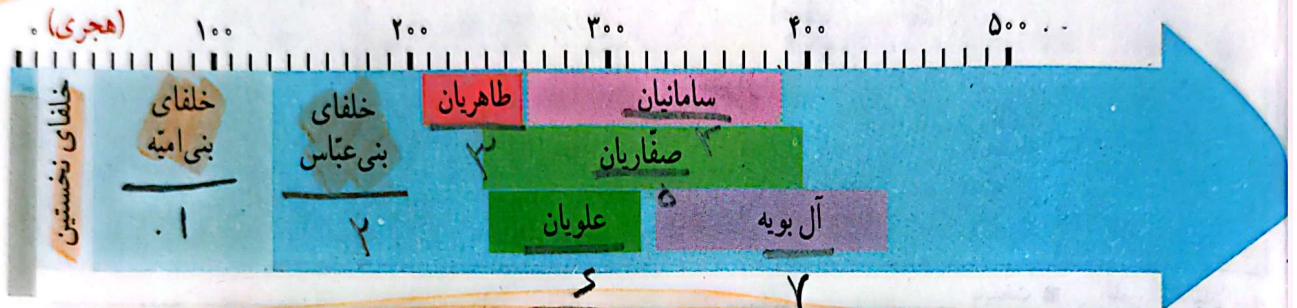
مرکز اصلی حکومت بنی‌عبّاس در بغداد بود و خلفای عباسی بر بیشتر سرزمین‌های اسلامی، از جمله ایران، حکومت می‌کردند.

بنی‌عبّاس شیوه‌ی درست کشورداری را نمی‌دانستند؛ به همین دلیل، اغلب وزیران خود را از میان ایرانیان انتخاب می‌کردند تا بتوانند بر قلمرو پهناورشان حکومت کنند.

حکومت‌های ایرانی

از اوایل قرن سوم هجری، ایرانیان به تدریج در بخش‌های مختلف ایران، حکومت‌هایی تشکیل دادند. البته این حکومت‌ها در قلمرو خلافت عباسیان قرار داشتند و جزئی از آن به شمار می‌رفتند.

به نقشه‌ها و نمودار خط زمان توجه کنید و حکومت‌های ایرانی این دوره را نام ببرید.

بعضی از این حکومت‌ها با خلفای بنی عباس رابطه‌ی دوستانه‌ای داشتند و بعضی بر علیه خلفا بر می‌خاستند.

آل بویه دشمن خلیفه‌ی عباسی بودند. یکی از فرمانروایان آل بویه توانست بغداد را فتح کند و خلیفه‌ی عباسی را به زندان بیندازد. علویان و آل بویه پیرو مذهب شیعه بودند.

■ بایخت ■ قلمرو طاهریان

■ بایخت ■ قلمرو صفاریان

سوال ۲ = چون سامانیان
و صفاریان به زبان فارسی
علاقه داشتند و به همین
دلیل، و در کتب ساجدین
آن زمان شده.

بایخت ■ قلمرو سامانیان ■

سوال ۱: فعالیت :
چون حکومت نظامی و ستم
گری داشتند و با اینها
مخالفت می کردند و
به ستمگری ادامه می دادند
یارانی را جمع کردند

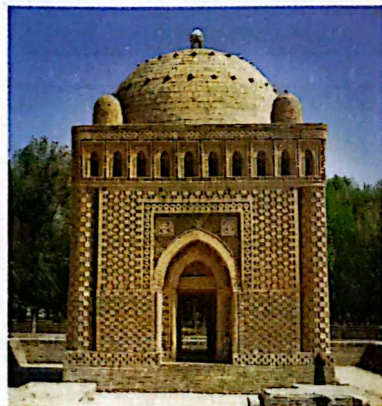

بایخت ■ قلمرو علویان ■ قلمرو آل بویه ■

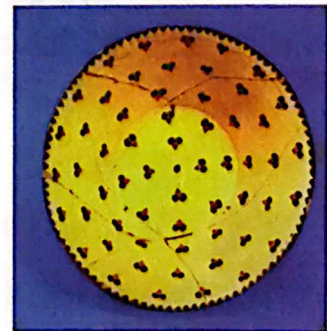
اداره : چون آنجا
مانند بنی امیه ستمگر
بودند و با ما را صورت
آزار مرزی دادند
(امان و سدی)

▲ مجسمه ی یعقوب لیث صفاری،
زابل (سیستان و بلوچستان)

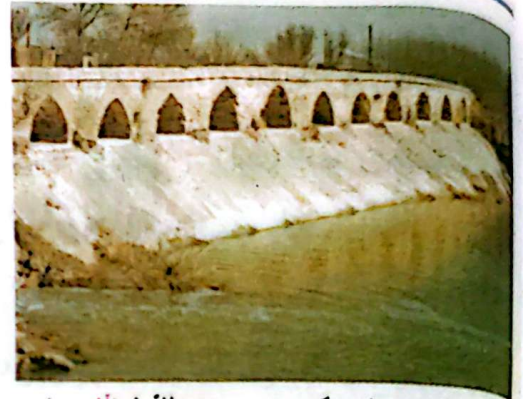
▲ مقبره ی امیر اسماعیل سامانی، بخارا، کشور
ازبکستان

▲ ظرف سفالی کشف شده از دوره ی طاهریان در
نیشابور (خراسان رضوی)

▲ آرامگاه ناصرالحق أطروش، از امیران دوره‌ی علوی،
امل (استان مازندران)

▲ بند امیر در فارس که به دستور عضدالدوله (آل بویه) ساخته شد. (استان فارس)

رونق فرهنگ و هنر در دوره‌ی حکومت‌های ایرانی

برخی از حکومت‌های ایرانی مانند سامانیان و صفاریان، به زبان فارسی اهمیت زیادی می‌دادند و شاعران و دانشمندان را تشویق می‌کردند. رودکی شاعر معروف دوره‌ی سامانیان بود.

فرمانروایان آل بویه و طاهریان به عمران و آبادی علاقه‌ی زیادی داشتند و از کشاورزان حمایت می‌کردند.

فرمانروایان آل بویه بیمارستان مهمی در بغداد تأسیس کردند و به آموزش علم طب پرداختند.

ابوعلی سینا دانشمند بزرگ ایرانی، وزیر یکی از شاهزادگان آل بویه بود. در زمان آل بویه مراکز علمی شیعه گسترش یافت.

▲ ابوعلی سینا، فیلسوف و پزشک ایرانی

▲ رودکی، پدر شعر فارسی

فعالیت

- ۱- چرا ایرانیان بنی عباس را به قدرت رساندند؟ چرا مردم از حکومت بنی عباس ناراضی شدند؟
- ۲- چرا هنر و زبان فارسی در دوره‌ی حکومت‌های ایرانی رونق پیدا کرد؟
- ۳- با توجه به آنچه در کتاب فارسی امسال خوانده‌اید، یک نمونه از هوشمندی‌های ابوعلی سینا را تعریف کنید.